

UDENRIGSMINISTERIET
Nordgruppen

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 11. februar 2009

Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser)
den 23.-24. februar 2009

SAMLENOTAT

<u>1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2009.....</u>	<u>2</u>
<u>2. Den europæiske genopretningsplan.....</u>	<u>4</u>
<u>3. Afghanistan.....</u>	<u>5</u>
<u>4. Den mellemøstlige fredsproces.....</u>	<u>8</u>
<u>5. (Evt.) Sudan/Darfur.....</u>	<u>11</u>
<u>6. EU's naboskabspolitik: Østligt partnerskab.....</u>	<u>14</u>
<u>7. Det vestlige Balkan.....</u>	<u>16</u>
<u>8. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om handel med sælprodukter ...</u>	<u>18</u>
<u>9. Forslag fra Kommissionen til Rådet om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Det Europæiske Fællesskabs vegne til ændringer af den internationale konvention angående regulering af hvalfangst og dens vedtægter.....</u>	<u>24</u>

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2009

- Formandskabets udkast til kommenteret dagsorden

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Rådet vil som vanligt gennemgå formandskabets udkast til kommenteret dagsorden for Det Europæiske Råd (DER) den 19.-20. marts 2009. Formandskabets udkast til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke. Hovedemnerne for DER ventes på nuværende tidspunkt at være den aktuelle finansielle og økonomiske situation, herunder den europæiske økonomiske genopretningsplan, Lissabon-strategien samt klima og energi, herunder energisikkerhed. Formandskabets udkast til kommenteret dagsorden vil blive tilsendt udvalget, så snart det foreligger.

2. Baggrund

Mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2009 er et ordinært møde. I henhold til gældende praksis forbereder Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) Det Europæiske Råds (DER) møder.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet vil som vanligt gennemgå formandskabets udkast til kommenteret dagsorden for DER den 19.-20. marts 2009. Udkastet til den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke. Hovedemnerne for DER ventes på nuværende tidspunkt at være den aktuelle finansielle og økonomiske situation, herunder den europæiske økonomiske genopretningsplan, Lissabon-strategien samt klima og energi, herunder energisikkerhed. Formandskabets udkast til kommenteret dagsorden vil blive tilsendt udvalget, så snart det foreligger.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Udkast til kommenteret dagsorden foreligger endnu ikke.

9. Høring

Sagen ventes ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den kommenterede dagsorden foreligger endnu ikke.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er endnu for tidligt at have forventninger til andre landes holdninger.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Den europæiske genopretningsplan

Sagen vil blive forelagt den 17. februar 2009 fsva energiprojekter og som et særskilt punkt på dagsordenen den 20. februar 2009 fsva udvikling af landdistrikterne.

3. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte status for situationen i Afghanistan samt EU's indsats i landet, herunder for implementeringen af EU's politimission i Afghanistan (EUPOL). Der forventes rådskonklusioner.

2. Baggrund

Trods markante fremskridt er udfordringerne i Afghanistan fortsat betydelige. Den internationale civile og militære indsats skal bidrage til et mere stabilt, udviklet og demokratisk afghansk samfund. Kapacitetsopbygning af den afghanske hær og politi er en forudsætning for, at afghanerne på sigt kan varetage egen sikkerhed. Generelt er der fortsat store udfordringer i forhold til udbredt korruption samt manglende kapacitet hos de afghanske myndigheder, herunder særligt retsvæsenet.

Der planlægges afholdt præsidentvalg den 20. august 2009 og valg til parlamentet i sommeren 2010. En vellykket afholdelse af valgene vil have stor betydning for den demokratiske proces i landet. EU-kommissionen påtænker at bidrage med 15 – 20 mio. EUR til støtte af forberedelse og gennemførelse af valgene. Sikkerhedssituationen kan påvirke gennemførelsen af valgene, særligt i de vanskelige sydlige provinser.

EU's politimission i Afghanistan (EUPOL) fokuserer i sit mandat på udformning af en overordnet strategi for det internationale samfunds støtte til reformen af afghansk politi samt rådgivning, træning og monitorering af de afghanske politistyrker. I juli 2008 nåede man den oprindelige målsætning om fuld deployering og tilstedeværelse i hele Afghanistan. Ved GAERC i maj 2008 blev det besluttet at fordoble EUPOL's internationale stab til ca. 400 mand og implementeringen heraf blev indledt i december 2008. EUPOL har siden 16. oktober 2008 været under ledelse af danske Kai Vittrup, der synes at nyde stor opbakning og respekt i EU-kredsen og blandt nationale og internationale aktører i Kabul.

Med udnævnelsen af Hanif Atmar til ny indenrigsminister i oktober 2008 er der skabt bedre forudsætninger for fremskridt med de afghanske politistyrker (ANP). Atmar har vist EUPOL og Kai Vittrup tillid ved at betro missionen nye opgaver. EUPOL har bl.a. påtaget sig at styrke Kabul City Police, og i perioden frem til oktober 2009 at uddanne 1.000 afghanske polititrænere, der på sigt skal skabe større bæredygtighed i polititræningen.

Foruden Kai Vittrup bidrager Danmark medio februar 2009 med 13 politifolk og to civile rådgivere til missionen. Ultimo februar ventes yderligere tre civile rådgivere udsendt.

EU ser i overensstemmelse med det øvrige internationale samfund bl.a. afghansk ejerskab, korrupsionsbekæmpelse, overholdelse af menneskerettighederne, opbygning af lokale strukturer og vellykkede valg i 2009 og 2010 som afgørende for en positiv udvikling i landet. Kommissionen er en af de største donorer i Afghanistan og vil i perioden 2007-2010 yde 600 mio. EUR i bistand, hvortil kan komme midler fra bl.a. EU's stabilitetsinstrument og instrumentet for menneskerettighedsbistand. Dertil kommer EU's humanitære bistand til Afghanistan, der i 2007 udgjorde 27 mio. EUR. På den humanitære front vil opmærksomheden i særlig grad være fokuseret på den fortsatte fødevarekrise i dele af Afghanistan, specielt hvad angår perioden frem til næste høst i sommeren 2009.

EU tillægger også den regionale dimension stor betydning, ikke mindst forholdet mellem Afghanistan og Pakistan. Således organiserer EU-kommissionen ultimo februar et forberedende ekspertmøde til den regionale økonomiske samarbejdskonference om Afghanistan (*RECCA*) i Islamabad. Danmark støtter mulige EU initiativer, der skal støtte stabilitet samt demokratisk og økonomisk udvikling i regionen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådsdrøftelserne forventes at fokusere på mulighederne for bl.a. at sikre en god gennemførelse af de kommende valg, skabe øget social og økonomisk udvikling samt status for arbejdet med fordobling af EUPOL's internationale stab til 400 mand.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Angående konsekvenser for statsfinanserne er der i forbindelse med støtten til gennemførelse af valg på 15-20 mio. EUR tale om en udmøntning af en tidligere vedtaget udgiftsramme på i alt 600 mio. EUR for 2007-2010. Da Danmark betaler ca. 2 % af EU's udgifter, er det indirekte danske bidrag til forslaget 0,3-0,4 mio. EUR. For EUPOL's vedkommende er der tale om en evaluering af en beslutning fra november 2008 med indvirkning på FUSP-budgettet fra samme år.

9. Høring

Ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er fortalende for en styrkelse af EU's rolle i Afghanistan samt i regionen, ikke mindst i forhold til Pakistan. Regeringen ønsker snarest mulig sikring af styrkebidrag fra EU-landene med henblik på fordoblingen af EUPOL's faste stab.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at andre medlemslande vil være enige i nødvendigheden i at fastholde og styrke EU's engagement i Afghanistan.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 7. november 2008.

4. Den mellemøstlige fredsproces

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling. Fokus vil være på udviklingen i Gaza, herunder EU's prioriteter i det videre arbejde og EU's rolle og bidrag til en holdbar og vedvarende våbenhvile, samt genopbygning af Gaza. Der vil i lyset af udviklingen eventuelt blive vedtaget konklusioner.

2. Baggrund

Israel indledte natten til søndag den 18. januar 2009 en unilateral våbenhvile. Senere den 18. januar erklærede en Hamas-leder fra Gaza i Cairo en unilateral våbenhvile fra Hamas' side. De israelske styrker er siden trukket ud af Gaza, men styrker forbliver på grænsen til Gaza, og Israel har understreget, at man er klar til at reagere, hvis raketstrømmen genoptages. Med undtagelse af enkelte episoder (raketangreb, enkelte kamphandlinger, enkelte israelske indgreb) er våbenhvilen hidtil i det store og hele blevet efterlevet, og de få episoder har indtil nu ikke truet den generelle våbenhvile.

Den humanitære situation er fortsat meget kritisk, og kamphandlingernes konsekvenser for infrastrukturen i området har været omfattende. Levevilkårene er meget svære for mange mennesker. Civilbefolkningen har fortsat ringe adgang til mad grundet begrænset udbud, prisstigninger og en udpræget mangel på likvide betalingsmidler. Op til en femtedel af befolkningen har ikke adgang til rent drikkevand. Et stort antal børn er også blevet traumatiserede som følge af konflikten. Der er dog også positive udviklinger, herunder at flertallet af de mange internt fordrevne er vendt tilbage til deres huse.

Samtidig med de ensidige våbenhvileerklæringer fortsætter de egyptisk ledede forhandlinger i Cairo, hvor Egypten er mellemed mellem Israel og Hamas i forhandlingerne om at etablere en holdbar våbenhvile. Den Palæstinensiske Selvstyremyndighed/Fatah deltager i drøftelserne i Cairo.

Det internationale samfunds hovedprioriteter i det videre arbejde er en umiddelbar forbedring af den humanitære situation i Gaza og støtte til en holdbar våbenhvile, herunder stop for raketter, en effektiv indsats mod våbensmugling ind i Gaza, fuld adgang for nødhjælp og genopbygningsmaterialer til Gaza, samt åbning af grænserne til Gaza.

EU har aktivt bidraget til de internationale diplomatiske bestræbelser og støtter de egyptisk-ledede bestræbelser på at sikre en holdbar våbenhvile. EU's udenrigsministre mødtes således før udenrigsministermødet den 26. januar først med den israelske udenrigsminister Tzipi Livni den 21. januar, og sidenhen med udenrigsministrene fra Egypten, Den Palæstinensiske Selvstyremyndighed, Jordan, Tyrkiet og Norge (der leder donorkoordinationen til palæstinenserne) den 25. januar. EU arbejder desuden videre med løbende at udvikle en bred

vifte af tiltag til støtte for en holdbar våbenhvile, og er blandt andet klar til hurtigt at reaktivere grænsemissionen EUBAM Rafah på grænsen mellem Gaza og Egypten. De europæiske lande har desuden bidraget med forskellige bilaterale initiativer til støtte for en våbenhvile, herunder har Danmark og Nederlandene sammen foreslået EU-assistance på grænserne til Gaza, ligesom Danmark har afholdt et ekspertmøde om våbensmugling. Og endelig har den høje repræsentant, Javier Solana, og EU's særlige repræsentant, Marc Otte, besøgt regionen.

EU forventes ligeledes at bidrage væsentligt til genopbygning af Gaza. FN's humanitære appel på 613 millioner USD (ca. 3.5 mia. DKK) blev udsendt den 2. februar 2009. En første donorkonference forventes afholdt i Cairo den 2. marts 2009. FN vil få hovedrollen i arbejdet med at koordinere genopbygningen af Gaza.

Egypten arbejder ligeledes på at skabe forsoning mellem alle de palæstinensiske fraktioner, og forhandler med særligt Fatah og Hamas om en aftale. Et lignende forhandlingsforsøg strandede i november 2008, da Hamas udeblev fra et møde i Cairo. Et muligt udkomme af en eventuel kommende forsoningsaftale kunne blive en samlings- eller teknokratregering.

Den mellemøstlige fredsproces afventer udover en afklaring af situationen i Gaza og palæstinensisk forsoning, regeringsdannelse efter det israelske valg den 10. februar 2009. Kadima blev det største parti i Knesset, mens højrefløjen i israelsk politik samlet set blev styrket. Regeringsdannelse kan blive en både langstrakt og vanskelig proces.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling i Gaza og det sydlige Israel. EU's rolle i det videre arbejde med at skabe fred og stabilitet i området vil stå centralt i drøftelsen, herunder hvad EU kan bidrage med til såvel en holdbar og vedvarende våbenhvile, som hvordan EU kan bidrage til den kommende genopbygning af Gaza. Herudover vil Rådet drøfte øvrige relevante spørgsmål relateret til fredsprocessen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter fuldt ud en aktiv rolle for EU i det videre arbejde, herunder de forskellige EU-tiltag, der allerede er taget til støtte for en holdbar våbenhvile og forbedring af den humanitære situation. Regeringen støtter ligeledes at der arbejdes videre med forskellige EU-tiltag. Regeringen finder, at EU aktivt bør bidrage til genopbygning af Gaza. Målet med EU's bestræbelser er, i samarbejde med det internationale samfund og regionale partnere, at få parterne til at genoptage fredsprocessen fra Annapolis. Grundstammen for fredsprocessen - en tostats løsning og en omfattende regional fred - har ikke ændret sig.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om en markant og bredspektret EU-indsats for at forbedre den humanitære situation i området, medvirke til fred og stabilitet i området, samt bringe fredsprocessen tilbage på sporet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. januar 2009.

5. (Evt.) Sudan/Darfur

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådets drøftelse af Sudan forventes at fokusere på ICC's forventede arrestordre mod præsident Bashir, såfremt denne måtte foreligge inden rådsmødet. Herudover kan det forventes, at deployeringen af UNAMID, Darfur fredsforhandlingerne samt den spændte situation mellem Nord- og Sydsudan vil blive drøftet. Der forventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Situationen i Darfur er fortsat meget alvorlig og præget af udbredt vold og lovløshed. I det sydlige Darfur har der den seneste tid fundet en optrapning af fjendtligheder sted mellem en af oprørsbevægelserne (JEM) og regeringstropper. Forhandlingerne mellem regeringen i Khartoum og oprørsgrupperne går stadig trægt. Den Arabiske Liga og en række arabiske lande har engageret sig stærkere i fredsprocessen de seneste måneder, sandsynligvis som følge af ICC sagen mod præsident Bashir. Oprørsgrupperne er på deres side skeptiske overfor stærk arabisk involvering, der ikke ses som neutral. I november 2008 lancerede Bashir en række initiativer i forbindelse med dialogprocessen 'Sudan Peoples Initiative' og der har igennem adskillige måneder været konsultationer om mulige fredsforhandlinger i Qatar, men disse initiativer mangler fortsat at vise resultater. Det er vigtigt, at alle initiativer støtter op om den fælles FN/AU udsending, Djibrill Bassolé, og at ICC spørgsmålet bliver holdt udenfor de egentlige Darfur fredsforhandlinger.

ICC's chefanklager Ocampo fremlagde i juli 2008 et anklageskrift, der implicerer præsident Bashir i folkemord og forbrydelser imod menneskeheden. Anklageren anmodede ved samme lejlighed om udstedelse af arrestordre mod præsidenten. Domstolen overvejer nu om en sådan skal udstedes mod Bashir, og en afgørelse vil formentlig foreligge i slutningen af februar. I efteråret kørte Sudan en målrettet kampagne for at få lande i regionen til at bakke op om et krav til FN's Sikkerhedsråd om at benytte sin ret til at suspendere sagen i 12 måneder (art. 16 i Rom-statutten). Kravet blev bakket op af lande i regionen samt AU, OIC og den Arabiske Liga, der mener, at ICC anklagerne mod Bashir vil underminere fredsprocessen. Det stod dog efter nogen tid klart, at der ikke ville kunne samles et flertal for suspension i Sikkerhedsrådet, og Sudan har den seneste tid ikke forfulgt denne dagsorden aktivt.

Danmark har sammen med det øvrige EU klart støttet, at de ansvarlige for overgrebene i Darfur bør retsforfølges. Ud over en aktiv indsats under Sikkerhedsrådsmedlemskabet stod Danmark endvidere bag stærkt sprogbrug i juni 2008 om Sudans samarbejde med ICC, der indføjedes i GAERC- og DER-konklusioner.

Der er fortsat stor mistillid mellem ledere fra Nord- og Sydsudan, hvilket vanskeliggør gennemførelsen af fredsftalen mellem Nord og Syd, som blev undertegnet den 9. januar 2005.

Det afgørende spørgsmål om grænsedragning omkring det olierige Abyei område udestår fortsat, ligesom forberedelserne til afholdelse af valg i 2009 er forsinkede. På positivsiden skal det dog nævnes, at folketællingen er gennemført, en valglov vedtaget, valgkommissionen nedsat og en ny fælles administration for Abyei udnævnt.

Deployering af den fredsbevarende styrke UNAMID i Darfur er fortsat en topprioritet for FN og AU. Imidlertid har opgaven vist sig vanskeligere end først antaget på grund af manglende sudanesiske samarbejdsvilje, de fysiske forhold i Sudan, de afrikanske troppers parathed, samarbejdsvanskeligheder mellem FN og AU, m.m. Derfor er alene ca. 15.000 af de planlagte 26.000 mand på plads for indeværende. Der må også fremover forventes betydelige forsinkelser i udsendelse af UNAMID-styrken. FN Sekretariatet vurderer allerede nu, at det er usandsynligt at man når det planlagte mål om at have deployeret 80% af styrken inden udgangen af marts. Især FN's generalsekretær og USA presser pt. på for at opnå en hurtigere deployering af styrken, og for nyligt har Bashir givet sig i forhandlingerne med FN, og der er blevet forhandlet en aftale på plads, med en række konkrete delmål for deployeringen.

Mandatet for ESDP-operationen EUFOR i Tchad og Den Centralafrikanske Republik (CAR), der har til formål at forbedre sikkerheden i fire flygtningelejre langs grænsen til Sudan og understøtte indsættelsen af en civil FN-ledet politimission i flygtningelejrene udløber til marts 2009, hvor FN-styrker vil overtage missionen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelse af den forventede ICC arrestordre mod præsident Bashir, herunder konsekvenserne for Darfur fredsforhandlingerne og for sikkerheden for vestlige lande/borgere og FN udsendte i Sudan samt EU's reaktion på arrestordren og betydningen for de diplomatiske forbindelser til landet inkl. med præsidenten selv. Endvidere forventes en drøftelse af deployeringen af UNAMID, fredsforhandlingerne for Darfur og forholdet mellem Nord- og Sydsudan herunder implementeringen af fredsaftalen (CPA'en).

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil under drøftelserne i Rådet arbejde for, at EU støtter ICC's fortsatte arbejde vedr. Sudan, inkl. implementering af en evt. arrestordre mod præsident Bashir. Derudover vil regeringen arbejde for, at EU fastholder sin støtte til indsættelsen af UNAMID, Darfur fredsforhandlingerne og implementeringen af Nord-Sydfredsftalen (CPA) for Sudan.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed om vigtigheden af at bakke op om ICC's arbejde og implementering af en evt. arrestordre mod præsident Bashir. Der kan dog forventes nuancer i hvor stærk en støtte det synes betimeligt at udtrykke under henvisning til konsekvenserne for Darfur fredsforhandlingerne samt sikkerheden for vestlige lande/borgere og FN udsendte i Sudan. Derudover forventes der at være bred opbakning til de fortsatte bestræbelser på deployering af UNAMID og om at bringe parterne i Darfur-konflikten til forhandlingsbordet. Endvidere er der enighed om behovet for at sikre gennemførelsen af nord-sydfredsftalen (CPA) for Sudan.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 13. juni 2008.

6. EU's naboskabspolitik: Østligt partnerskab

KOM (2008) 0823 endelig af 3. december 2008

Nyt notat

1. Resumé

Der ventes en første drøftelse af Kommissionens forslag til et østligt partnerskab, som sigter mod at udbygge EU's relationer til de 6 østlige lande i EU's naboskabspolitik: Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Moldova og Ukraine.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd anmodede i juni 2008 Kommissionen om at udarbejde et forslag til et østligt partnerskab (Eastern Partnership) for at styrke den østlige dimension i EU's naboskabspolitik og dermed EU's forhold til Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Moldova og Ukraine.

Kommissionen fremlagde i december 2008 sin meddelelse om det østlige partnerskab. Kommissionen lægger op til et større EU-engagement og et mere ambitiøst forhold til de 6 lande inden for rammerne af EU's naboskabspolitik.

Kommissionen foreslår for det første en udbygning af de eksisterende bilaterale forbindelser mellem EU og det enkelte partnerland. Der vil således blive taget udgangspunkt i de eksisterende samarbejdsrelationer, og samarbejdet vil fortsat være differentieret efter, hvor langt det enkelte land er kommet med politiske og økonomiske reformer, som afspejler EU's demokratiske og markedsøkonomiske værdier. Kommissionen ser mulighed for en udbygning af samarbejdet med landene på områder som frihandel, energi, mobilitet og sikkerhed samt økonomisk og social udvikling. Kommissionen foreslår desuden bistand til opbygning af den administrative kapacitet i landene.

Kommissionen lægger for det andet op til etablering af et nyt multilateralt samarbejde mellem de 27 EU-lande og de 6 partnerlande organiseret omkring 4 tematiske emner: 1) demokrati, god regeringsførelse og stabilitet, 2) økonomisk integration og konvergens med EU's politikker, 3) energisikkerhed og 4) folk-til-folk kontakter.

Det Europæiske Råd hilste i december 2008 Kommissionens forslag velkomment, og det er målsætningen, at det østlige partnerskab skal kunne vedtages på Det Europæiske Råd i marts måned. Det tjekkiske formandskab planlægger at lancere partnerskabet på et topmøde i Prag med de 6 partnerlande i maj måned.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der ventes en første, generel drøftelse af Kommissionens forslag til det østlige partnerskab. Ud over den strategiske betydning af partnerskabet ventes spørgsmål om finansiering af initiativet, graden af Hvideruslands deltagelse og muligheden for at tilknytte tredjelande som eksempelvis Rusland til projekter og aktiviteter under partnerskabet berørt. Der forudses ikke vedtaget rådskonklusioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side agter man at udtrykke principiel støtte til Kommissionens forslag til det østlige partnerskab.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om synspunkter, som svarer til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Det vestlige Balkan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der ventes en drøftelse af det vestlige Balkans tilnærmelse til EU. Fokus ventes at være på Bosnien-Hercegovina, Montenegro og eventuelt Albanien.

2. Baggrund

Fredsimplémenteringsrådet (PIC) besluttede på sit møde den 27. februar 2008 at lade spørgsmålet om lukning af Den Høje Repræsentants Kontor (OHR) i Bosnien-Hercegovina afhænge af landets opfyldelse af en række betingelser, herunder den overordnede stabilitet i landet, frem for at fastsætte et tidspunkt for lukningen. PIC rådgiver den Høje Repræsentant (HR) i Bosnien-Hercegovina, som også er EU's særlige repræsentant (EUSR). PIC forventes at mødes i slutningen af marts 2009 med henblik på at vurdere, om Bosnien-Hercegovina opfylder de stillede betingelser, og i så fald hvornår lukningen af OHR og den forudsete overgang til et styrket EU-engagement i landet skønnes at kunne finde sted.

Den hidtidige HR/EUSR i Bosnien-Hercegovina, Miroslav Lajcak, er blevet udnævnt til Slovakiets udenrigsminister, og der vil derfor skulle udpeges en efterfølger.

Situationen i Bosnien-Hercegovina er generelt vanskelig, fordi de ledende politikere fra de 3 etniske grupper helt savner en fælles forståelse af landets fremtid og nødvendigheden af et velfungerende statsligt system, som ikke mindst er påkrævet af hensyn til evnen til at kunne gennemføre EU's regelsæt som led i tilnærmelsen til EU.

Montenegro indgav den 15. december 2008 en ansøgning om medlemskab af EU til det daværende franske formandskab. EU har i forvejen undertegnet en Stabiliserings- og Associeringsaftale med Montenegro. En såkaldte interimsaftale med de handelsmæssige bestemmelser er trådt i kraft, og ratifikationsprocesserne for selve stabiliserings- og associeringsaftalen er i gang i EU-landene.

Albanien har en stabiliserings- og associeringsaftale med EU, som ventes at træde i kraft i løbet af få måneder i lyset af, at ratifikationsprocessen nu er gennemført af alle EU-lande. Den politiske situation i landet er præget af, at man står over for afholdelse af parlamentsvalg den 28. juni. I den forbindelse er der blevet gennemført en række tiltag, som har tiltrukket sig opmærksomhed. Dels vedtagelsen af en ny valglov, der indebærer udstedelse af nye identitetskort, hvilket kan vise sig vanskeligt at gennemføre inden valget, dels en omstridt lovgivning om udrensning af ansatte i offentlige embeder med tilknytning til det tidligere kommunistiske styre. Særligt sidstnævnte er blevet kritiseret fra det internationale samfunds side, herunder EU.

For Serbiens vedkommende er stabiliserings- og associeringsaftalen med EU ligeledes undertegnet, men i forbindelse med undertegnelsen af aftalen i april 2008 blev det samtidig besluttet, at såvel iværksættelse af interimsaftalen som indledning af nationale ratifikationsprocedurer for selve aftalen skulle afvente en beslutning i Rådet om, at Serbien samarbejder fuldt ud med Krigsforbrydertribunalet for det tidligere Jugoslavien (ICTY). Den krigsforbryderanklagede Radovan Karadzic blev taget til fange i juli 2008 af de serbiske myndigheder og efterfølgende overført til Krigsforbrydertribunalet i Haag. Der er herefter kun to ICTY-tiltalte på fri fod, herunder Mladic.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Der ventes en generel drøftelse af situationen i Bosnien-Hercegovina og af det vestlige Balkans EU-tilnærmelse, herunder Montenegros ansøgning om medlemskab af EU.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side venter man at støtte, at det vestlige Balkans tilnærmelse til EU baserer sig på fremskridt i det enkelte lands egne reformbestrebelse (egne meritter).

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel enighed om synspunkter, som svarer til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 23. januar 2009.

8. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om handel med sælprodukter

KOM (2008) 0469 endelig

Revideret udgave i forhold til grundnotat. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

EU-Kommissionen har fremsat forslag til forordning, der forbyder omsætning i samt import til, transit gennem og eksport fra EU af sælprodukter. Forslaget er Kommissionens svar på Parlamentets vedtagelse fra september 2006 om at indføre sådanne foranstaltninger. Forslaget er baseret på traktatens artikel 95 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning (indre marked bestemmelse) og artikel 133 om bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik.

Formålet med den foreslåede forordning er at sikre, at sælprodukter, der er tilvejebragt på en måde, der tilfører dyret unødvendig smerte og lidelse, udelukkes fra det europæiske marked.

Regeringen er sig de særlige danske hensyn i forhold til Rigsfællesskabet bevidst. Sælfangst er en legitim aktivitet, som i Grønland udføres på et bæredygtigt grundlag. Regeringen hæfter sig ved, at forslaget indeholder undtagelser fra forbuddet, såfremt sælen er dræbt på en human måde, eller stammer fra jagt drevet på inuitvilkår. Da Grønlands sælfangst vurderes at kunne falde ind under undtagelsen om jagt drevet på inuitvilkår, vil der umiddelbart stadig være mulighed for handel med sælprodukter til EU. I henhold til forordningsforslaget kræver denne handel, at produktet er certificeret eller mærket i henhold til de nye krav.

Sagen vurderes både i Grønland og Danmark at have samfundsøkonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet. Regeringen vil arbejde for, at implementeringen af forslaget bliver så lidt byrdefuld for erhvervslivet og myndigheder som muligt. Sagen kan få statsfinansielle konsekvenser afhængig af udformningen af en eventuel markedskontrol.

2. Baggrund

Forslaget blev vedtaget af Kommissionen den 23. juli 2008. Det blev fremsendt til Rådet i dansk version den 3. september 2008. Forslaget er Kommissionens svar på Parlamentets vedtagelse fra september 2006 om at indføre importforbud for sælprodukter dog med den undtagelse, at sådanne foranstaltninger ikke må få negativ indflydelse på Inuitsamfunds traditionelle jagtvilkår.

Der er 30 sælarter, og de forekommer normalt langs kysterne i klodens polar- og subpolarområder, men kan også findes i andre klimazoner. Heraf er omkring 15 arter med en skønnet bestand på 15-16 millioner dyr genstand for jagt. Der drives sæljagt året rundt, men jagtsæsonen varierer fra region til region og fra art til art. Canada, Grønland og Namibia tegner sig for ca. 60 % af de 900.000 sæler, der nedlægges om året. Andre lande, hvor der drives sæljagt, omfatter Island, Norge, Rusland og USA, og i EU forekommer sæljagt i Sverige, Finland og UK.

Sæler jages hovedsageligt på grund af deres skind, fedt og kød. De metoder, der anvendes til at aflive sæler, og metodernes effektivitet varierer. Der kan være tale om skydning og brug af net (som i Grønland), eller brug af køller, de såkaldte hakapiks (som i Canada).

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er baseret på traktatens artikel 95 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning (indre marked bestemmelse) og artikel 133 om bestemmelser vedr. den fælles handelspolitik. Således har forslaget et dobbelt sigte, idet det både har til formål at harmonisere EU-lovgivningen og forbyde handel til som indenfor Fællesskabet af sælprodukter.

Vedr. artikel 95: To medlemslande, Nederlandene og Belgien, har allerede vedtaget national lovgivning, der forbyder handel med sælprodukter. En række andre lande, bl.a. Frankrig, Italien, Luxembourg, Slovenien, Tyskland og Østrig arbejder herpå. I begrundelserne til forordningsforslaget anfører Kommissionen, at der som konsekvens heraf har udviklet sig et fragmenteret indre marked, og der henvises til, at det i sådanne tilfælde kan retfærdiggøres, at der indføres fælles lovgivning for at modvirke en sådan fragmentering. Såfremt Kommissionens forslag vedtages, vil de fælles regler skulle erstatte nationale regler.

Vedr. artikel 133: I kraft af at forordningsforslaget drejer sig om restriktioner af handelen, dvs. import og eksport af sælprodukter, baserer forordningsforslaget sig også på den fælles handelspolitik.

Kommissionen begrundede grundlæggende sit initiativ med beskyttelse af dyrevelfærden og henviser til sin meddelelse af 23. januar 2006 om en EF-handlingsplan for dyrebeskyttelse og dyrevelfærd 2006 - 2010. Handlingsplanen er udformet i overensstemmelse med principperne i protokollen om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd, som ved Amsterdam-traktaten blev knyttet til EF-traktaten som bilag. Handlingsplanen skal sikre en mere konsekvent og koordineret indsats til beskyttelse af dyr og dyrs velfærd på tværs af Kommissionens politikområder, idet der også skal tages hensyn til aspekter såsom de socioøkonomiske virkninger af nye foranstaltninger.

Forordningsforslaget tager endvidere udgangspunkt i en risikoanalyse af 6. december 2007 vedr. sæljagt og dyrevelfærd i den forbindelse (Animal Welfare Aspects of the Killing and Skinning of Seals – Scientific Opinion of the Panel on Animal Health and Welfare), som Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet har udarbejdet. Undersøgelsen baserer sig på indsamlede data vedr. sælfangst og udsagn fra eksperter. Konklusionen af denne undersøgelse er, at sæler kan og normalt aflives hurtigt og effektivt på måder, som ikke giver anledning til unødvendig smerte, men at det også er blevet dokumenteret, at effektiv aflivning ikke altid finder sted i praksis.

Endelig baserer Kommissionen sit forslag til forordning på en konsekvensanalyse af 6. april 2008 (Assessment of the Potential Impact of a ban of Products Derived from Seal Species). Analysen konkluderer, at forbuddet generelt vil have en ubetydelig økonomisk indvirkning på medlemslandene, dog med undtagelse af Danmark og Italien, som importerer skind til forarbejdning eller videresalg, hvorfor det vurderes, at den økonomiske påvirkning vil blive noget større. Den væsentligste socioøkonomiske påvirkning vurderes at finde sted i lande med inuitbefolkninger.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver, at man finder, at nærhedsprincippet er overholdt. Kommissionen begrundet dette med, at forordningsforslaget i henhold til artikel 95 vil harmonisere de forskelligartede bestemmelser, der pt. findes blandt medlemslandene og således eliminere et fragmenteret indre marked. Ligeledes vil denne harmonisering betyde, at såvel undtagelser fra forbuddet som indførelse af en certificerings- og mærkningsordning vil blive gennemført centralt og administreret ens.

Regeringen har ikke indvendinger mod Kommissionens betragtninger om nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Formålet med den foreslåede forordning er at sikre, at sælprodukter, der er tilvejebragt på en måde, der tilfører dyret unødigt smerte og lidelse, udelukkes fra det europæiske marked. Kommissionen fremhæver, at undersøgelser peger på, at sæler er dyr, som kan opleve smerte. Kommissionen oplyser, at den i sit forslag reagerer på de betænkeligheder, som EU-Parlamentet og borgere i EU har givet udtryk for, såfremt sæler aflives og flås på inhuman vis.

Omsætning i samt import til, transit gennem og eksport fra EU af sælprodukter forbydes, med mindre det fra ansøgers side kan dokumenteres, at sælen er dræbt på en human måde eller, at sælen stammer fra jagt drevet på inuitvilkår. Den såkaldte inuitundtagelse, artikel 3, er formuleret på en sådan måde, at Grønland, såfremt der gennemføres de nødvendige certificerings- og mærkningsordninger, må formodes at kunne fortsætte sin eksport til EU under denne klausul: ” Stk. 1 [dvs. forbuddet] finder ikke anvendelse på sælprodukter, der er fremstillet på grundlag af jagter, som inuitsamfundene driver i overensstemmelse med deres mangeårige tradition, og som bidrager til at opretholde deres livsform”.

Der kan endvidere opnås en undtagelse fra importforbuddet, såfremt det kan dokumenteres, at sælen er dræbt på en human måde. En række kriterier i forordningsforslagets bilag specificerer, hvad der samlet set kræves og forstås herved. Bl.a. peges på, at jagtforholdene skal være reguleret, at jægerne skal gennemgå uddannelse, at uafhængig overvågning af jagten skal indføres, og at der skal rapporteres om, hvor og hvordan sælen er dræbt og med hvilken ammunition.

Såfremt sælprodukter søges eksporteret til EU, skal de således opfylde enten inuitbestemmelsen eller bestemmelsen om human jagt. Dernæst skal produkterne følges af et certifikat, der godtgør, at produkterne falder ind under undtagelsesbestemmelserne. Såfremt en certificering af produkterne ikke skønnes at være tilstrækkelig, vil produkterne også skulle mærkes. I henhold til artikel 6 er det Kommissionen, der vil specificere, hvilke informationer, certifikaterne og mærkerne skal indeholde.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Forordningsforslaget behandles i fælles beslutningsprocedure. Udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse er det ledende udvalg i Europa-Parlamentet, og udvalgets rapportør er fremkommet med sit udkast til rapport, der foreslår en liberal, forbrugerorienteret tilgang

baseret på mærkning snarere end et forbud. Der stemmes om rapporten den 2. marts 2009. Som ledende udvalg organiserede Udvalget for Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse en høring om forordningsforslaget den 21. januar 2009, hvor Grønland var inviteret til at tale. Sagen behandles desuden i Udvalget for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter, Udvalget for Miljø, Folkesundhed og Forbrugersikkerhed samt Udvalget for International Handel. Rapportørerne i alle tre udvalg har fremsat forslag om at indsnævre inuit-undtagelsen, således at kun ikke-kommerciel jagt og jagt, der drives med det formål at opretholde en traditionel livsform, falder under undtagelsen. Dette begrundes i frygt for misbrug af undtagelsen og af dyrevelfærdsmæssige hensyn. Udvalget for Miljø, Folkesundhed og Forbrugersikkerhed har vedtaget sin udtalelse, hvor inuit-undtagelsen indsnævres, mens Udvalget for International Handel har afvist en indsnævring. Udvalget for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter stemmer om sin udtalelse den 17. februar. Den endelige plenar-afstemning forventes at finde sted i starten af april 2009.

7. Gældende dansk ret og konsekvenserne herfor

Hvis forslaget vedtages, vil forordningen være umiddelbart gældende i Danmark. Der vil dog i dansk ret skulle fastsættes en bestemmelse om straf for overtrædelser af forordningen.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

For Grønland som helhed er den økonomiske betydning af sælfangst og handelen med sælprodukter relativt begrænset (i 2001 omkring 1 % af BNI). For visse regioner i Grønland og for visse befolkningsgrupper - særligt erhvervsfangerne - er sælfangsten og handelen med sælprodukter dog altafgørende. I 2008 udgjorde erhvervsfangerne ca. 2700 personer, medens fritidsfangerne udgjorde ca. 7300 personer. Gruppen af erhvervsfangerne forsørger 12 % af Grønlands befolkning.

Sagen vurderes at have samfundsøkonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet i Grønland og Danmark. Eksporten af sælprodukter fra Danmark udgjorde 12 millioner i 2007, og udgør således en relativ lille post på eksportbudgettet. Eksporten af skindprodukter udgjorde derimod 3,8 milliarder i 2007. Repræsentanter fra skindbranchen anfører, at et forbud mod handel med sælskind indebærer risiko for, at skindprodukter generelt stilles i et negativt lys, hvilket vil have en negativ effekt på mulighederne for at afsætte danske skindprodukter. Dette var situationen i 1980'erne, hvor kampagner rettet mod sælfangst havde negative konsekvenser for pelsbranchen.

Kommissionens forslag indebærer, at der etableres en mærkningsordning, som forventes at have administrative konsekvenser for erhvervslivet. Dette skal ses i lyset af, at der allerede findes en frivillig mærkningsordning "Origin Assured Label", som benyttes i Grønland og Danmark.

Sagen kan få statsfinansielle konsekvenser afhængig af udformningen af en eventuel markedskontrol. Det er i den forbindelse vigtigt, at der arbejdes for en kontrolmekanisme, som ikke er byrdefuld for myndigheder og erhvervsliv.

Det vurderes ikke, at miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, da forordningsforslaget ikke vil indvirke på reglerne for beskyttelsen af sælbestanden i de europæiske farvande.

9. Høring

Kommissionens forslag blev med frist den 30. september 2008 sendt i høring ved følgende interessenter:

Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Kemisktekniske Artikler, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Landbrug, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Erhverv, Det Økologiske Råd, Dyrenes Beskyttelse, Forbrugerrådet, Greenpeace, København Fur, Nephentes, Nordisk Jægersamvirke, Sportsfiskerforbundet, og WWF Verdensnaturfonden.

Herudover blev Kommissionens forslag sendt til de grønlandske hjemmestyremyndigheder med opfordring til at sende det i høring hos relevante parter.

Følgende synspunkter er indkommet:

Danmarks Jægerforbund angiver, at Kommissionen med forslaget forsøger at tiltage sig kompetence til at lovgive om velfærd for vilde dyrearter. I dag har EU ingen kompetence på området, men såfremt forslaget vedtages, kan det skabe baggrund for en opportunistisk EU-lovgivning, som begrænser alle tænkelige jagtformer og -metoder med henvisning til, at de anses at give dårlig dyrevelfærd. Forbundet modsætter sig en sådan kompetenceoverførsel og anser, at subsidiaritetsprincippet bør gælde.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at Kommissionen med det udsendte forslag til forordning om handel med sælprodukter tager et vigtigt skridt i retning af at sikre sæler, der jages, en bedre velfærd i forbindelse med fangsten af disse. På den baggrund opfordres til støtte af forslaget.

Dansk Erhverv angiver, at der med forslaget kan ske en mistænkeliggørelse af sælskindprodukter, der kan have en uheldig afsmittende effekt på hele pelsbranchen. Således kan der blive handelspolitiske konsekvenser af forslaget med negativ betydning for de enkelte producenter og forhandlere i pelsbranchen. Det bemærkes, at forslaget om certificering og mærkning af sælprodukter vil supplere allerede eksisterende ordninger og dermed kan medføre dobbeltarbejde. På den baggrund opfordres til afstandtagen fra forslaget.

København Fur anfører, at ethvert spørgsmål om pels har implikationer af stor national interesse for Danmark og berører danske eksportinteresser i milliardklassen. Erfaringsmæssigt har diverse kampagner mod sælfangst ført til store og ødelæggende konsekvenser for de grønlandske fangere - hvilket påvirker hele pelsbranchen negativt. København Fur må derfor principielt afvise ethvert forslag om handelsforbud rettet mod sælprodukter, men støtter fuldt ud op om målsætningerne om at forbedre sælers velfærd. Der henvises endvidere til den

frivillige mærkningsordning indenfor pelsbranchen (Origin Assured label), som både Danmark og Grønland er omfattet af, hvorfor der sættes spørgsmålstegn ved formålet med udviklingen af en ny/yderligere mærkningsordning, som forordningsforslaget lægger op til.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er sig de særlige danske hensyn i forhold til Rigsfællesskabet bevidst. Sælfangst er en legitim aktivitet, som i Grønland udføres på et bæredygtigt grundlag. Regeringen hæfter sig ved, at forslaget indeholder undtagelser fra forbuddet, såfremt sælen er dræbt på en human måde, eller stammer fra jagt drevet på inuitvilkår. Da Grønlands sælfangst vurderes at kunne falde ind under undtagelsen om jagt drevet på inuitvilkår, vil der umiddelbart stadig være mulighed for handel med sælprodukter til EU. I henhold til forordningsforslaget kræver denne handel, at produktet er certificeret eller mærket i henhold til de nye krav.

Regeringen er samtidig klar over, at opmærksomhed omkring sagen kan risikere at føre til, at markedet for sælprodukter forsvinder eller reduceres voldsomt til skade for fangererhvervet i Grønland. Dette skete under og efter drøftelserne om babysælskindsdirektivet i 1980'erne.

For så vidt angår spørgsmålet om forordningsforslagets WTO-medholdelighed bemærkes, at regeringens endelige stillingtagen hertil fortsat afventer Rådets Juridiske Tjenestes vurdering af samme spørgsmål. Det af Europaudvalget tidligere udbedte notat oversendes, når vurderingen fra Rådets Juridiske Tjeneste foreligger.

Regeringen vil arbejde for, at implementeringen af forslaget bliver så lidt byrdefuld for erhvervslivet og myndigheder som muligt.

For en gennemgang af de forventede konsekvenser af forslaget for Grønland henvises til notat fra Grønlands Hjemmestyre, der også tilgik Europaudvalget forud for forelæggelsen i forbindelse med rådsmødet (miljø) den 20.-21. oktober 2008 (ad 2898 – miljø – bilag 4), samt til besvarelse af udvalgsspørgsmål 1 ad KOM (2008) 0469 vedr. de økonomiske konsekvenser af forslaget for Grønland.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under forhandlingerne har der generelt været forståelse for Grønlands særlige vilkår og behov for at kunne fortsætte handelen med sælprodukter under en særlig inuit-undtagelse. Samtidig spores dog også et voksende pres fra en række lande for at indsnævre inuit-undtagelsen således, at kun ikke-kommerciel jagt og jagt, der drives med det formål at opretholde en traditionel livsform, falder under undtagelsen. Dette begrundes i frygt for misbrug af undtagelsen og af dyrevelfærdsmæssige hensyn. En mindre gruppe lande ønsker et totalforbud begrundet i, at sæljagt er inhuman. Enkelte lande arbejder for en undtagelse i forordningen for begrænset jagt.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Europaudvalget den 10. oktober 2008 med henblik på orientering.

Der er den 25. september 2008 oversendt nærheds- og grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg (ad KOM (2008) 0469 bilag 1 og 2).

9. Forslag fra Kommissionen til Rådet om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Det Europæiske Fællesskabs vegne til ændringer af den internationale konvention angående regulering af hvalfangst og dens vedtægter

KOM (2008) 0711 endelig

Revideret udgave i forhold til grundnotat. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Rådet har den 18. november 2008 fremsendt et forslag fra Kommissionen om fastlæggelse af den holdning, der skal indtages på Det Europæiske Fællesskabs vegne til ændringer af den internationale konvention angående regulering af hvalfangst og dens vedtægter til Rådet. Forslaget vurderes ikke, hvis det vedtages, at have konsekvenser for hverken statsfinanserne eller samfundsøkonomien. Heller ikke miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredet i EU's farvande. Regeringen finder ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå målet om bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer. Ej heller vil det bidrage til at sikre IWC's overlevelse som funktionsdygtig organisation. Endelig vil forslaget, hvis det vedtages, nærmest umuliggøre imødekommelse af grønlandske ønsker om hvalkvoter.

2. Baggrund

Kommissionen har den 6. november 2008 fremsendt et forslag til Rådet om fastlæggelse af den holdning, der af medlemslandene skal indtages på Det Europæiske Fællesskabs vegne til ændringer af den internationale konvention angående regulering af hvalfangst og dens vedtægter til Rådet.

Kommissionen finder, at den overordnede målsætning for EU bør være at støtte udviklingen af en omfattende international ramme, som omfatter samtlige hvalfangstaktiviteter og generelt modsætte sig initiativer for at hæve moratoriet for kommerciel hvalfangst.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen begrundet sit initiativ med en henvisning til dels den fælles miljøpolitik dels med en henvisning til Habitatdirektivet, som beskytter alle hvalarter fra forstyrrelse, fangst eller planlagt aflivning i farvande, der henhører under Fællesskabets farvandsområde. Direktivet tillader ikke nogen genoptagelse af kommerciel hvalfangst på arter, der helt eller delvist optræder i Fællesskabets farvandsområder.

Kommissionen begrundet endvidere sit initiativ med en henvisning til Washingtonkonventionen (CITES) om forbud mod handel med truede planter og dyr.

Kommissionen oplyser, at selv om forslaget ikke fremsættes under henvisning til artikel 37, har Fællesskabet eksklusiv kompetence på fiskeriområdet. Det anføres på basis af Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeriressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik, at denne omfatter bevarelse, forvaltning og udnyttelse af levende akvatiske ressourcer. For så vidt angår miljøpolitikken finder Kommissionen i medfør af artikel 174 i Traktaten en forpligtelse for Fællesskabet til at sikre bl.a. hvaler globalt.

Kommissionen henstiller, at Rådet træffer beslutning i sagen på basis af kvalificeret flertal efter artikel 175, stk.1. i Traktaten.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik ikke vil kunne være effektiv i Fællesskabets farvandsområder, hvis den ikke følges op på globalt plan. Kommissionen peger på, at Den internationale Hvalfangstkommission (IWC) er den ansvarlige internationale organisation. IWC's formål, angives det, er at bevare og forvalte hvalbestande med henblik på at sikre en forsvarlig udvikling af hvalfangstindustrien.

Kommissionen fremsatte i 2007 et forslag, hvorefter den selv skulle overtage kompetencen på det område, som IWC beskæftiger sig med. Dette forslag vandt ikke tilslutning blandt medlemsstaterne. Forud for det 60. årsmøde i IWC i 2008 fremsatte Kommissionen i december 2007 et modificeret forslag om fælles holdning for de EU-lande, som var medlemmer af IWC. Dette forslag – der vandt tilslutning blandt EU's øvrige medlemsstater, men ikke fra Danmark – fastlagde rammer for medlemsstaternes ageren, herunder at opretholdelsen af moratoriet for kommerciel hvalfangst skulle støttes, og at oprindelige folks hvalfangst kunne støttes under en række nærmere angivne betingelser. Det nuværende adskiller sig kun fra den tilsvarende Rådsbeslutning fra juni 2008 ved at være tidsubegrænset og vende sig mod hemmelige afstemninger i IWC.

Kommissionen peger på, at IWC kun tillader stater som medlemmer, og Kommissionen har således observatørstatus. Rådet fulgte i 1992 ikke et forslag fra Kommissionens side om, at Fællesskabet skulle søge medlemskab af IWC. Idet Kommissionen minder om loyalitetsforpligtelsen i Traktatens artikel 10, anfører den, at Fællesskabets holdninger til spørgsmål, der henhører under dets kompetence, skal fremføres af medlemsstaterne, der handler i fællesskab i Fællesskabets interesse. Kommissionen henstiller, at de 4 resterende EU-medlemslande, der ikke er medlemmer af IWC, melder sig ind i organisationen.

Det oplyses, at kommerciel hvalfangst blev midlertidigt suspenderet i 1986, da der på daværende tidspunkt var usikkerhed om de forskellige hvalbestandes biologiske status. Hoveddrøftelsen i IWC har siden fokuseret på, om de enkelte hvalbestandes biologiske situation er forbedret i et sådant omfang, at man på en kontrolleret måde vil kunne ophæve suspensionen af fangst af disse hvalarter. Det anføres, at IWC's dobbeltmandat har ført til ekstremt polariserede konfrontationer mellem de stridende grupper i IWC, som med ca. halvdelen i hver af grupperne er henholdsvis for eller imod hvalfangst. Kommissionen angiver samtidig, at det er en kendsgerning, at ledende medlemmer af IWC har modsat sig moratoriet og udfører, hvad der betegnes som videnskabelig hvalfangst.

Kommissionen tilkendegiver, at forbuddet mod hvalfangst falder i tråd med Fællesskabets politik, jfr. de tidligere nævnte retsakter. Kommissionen mener derudover, at det er vigtigt, at

forbuddet fortsat opretholdes. Kommissionen er derfor fast besluttet på at bruge sin observatørstatus i IWC fuldt ud for at sikre Fællesskabskoordinering, som på verdensplan giver hvaler et højt beskyttelsesniveau.

Kommissionen foreslår konkret:

At det gøres til Fællesskabets vigtigste mål i forhold til IWC at sikre effektive internationale lovregler for beskyttelse af hvaler, at garantere en mærkbar forbedring af hvalers bevaringsstatus på lang sigt og at bringe samtlige hvalfangstopoperationer ind under IWC's kontrol.

At medlemsstaterne handler i fællesskab i Fællesskabets interesse i henhold til nedenstående holdning til forslag til beslutninger i IWC. Medlemsstaterne skal:

- Støtte opretholdelsen af moratoriet for kommerciel hvalfangst jf. vedtægterne.
- Modsatte sig eventuelle forslag om nye typer hvalfangst, der ikke i øjeblikket er omfattet af konventionen, og som kunne underminere opretholdelsen af moratoriet for kommerciel hvalfangst, med mindre sådanne forslag vil garantere en betydelig forbedring af hvalers bevaringsstatus på længere sigt og bringe alle IWC-medlemmers hvaloperationer ind under IWC's kontrol.
- Støtte forslag om at oprette hvalreservater i henhold til IWC's bestemmelser.
- Støtte forslag om forvaltning af oprindelige befolkningers traditionelle hvalfangst på betingelse af, at bevaringen af de relevante bestande ikke berøres og under hensyntagen til forsigtighedsprincippet og rådgivning fra den videnskabelige komité og på betingelse af, at hvalfangstopoperationer reguleres hensigtsmæssigt, og fangsterne holdes indenfor rammerne af veldokumenterede og anerkendte behov.
- Støtte forslag med det formål at sætte en stopper for 'hvalfangst med videnskabeligt formål', der ligger udenfor IWC's kontrol.
- Modsatte sig forslag om at ændre IWC's procedureregler for at udvide mulighederne for hemmelig afstemning.

Forslaget er fortsat under drøftelse på arbejdsgruppeniveau og vil senere blive drøftet på Coreperniveau.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal alene informeres om forslaget efter vedtagelse i Rådet jf. Traktatens art. 300, stk. 2, 2. underafsnit, men Parlamentet har (i et udkast til udtalelse) støttet op om Kommissionens forslag.

7. Gældende dansk ret og konsekvenserne herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for hverken statsfinanser eller samfundsøkonomi. Heller ikke miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredede i EU's farvande.

Eftersom forslaget lægger op til, at IWC på sigt skal regulere al hvalfangst foretaget af IWC's medlemslande, vil det uden tvivl også kunne få betydelige og negative konsekvenser for Grønland f.s.v.a. storhvalfangsten og f.s.v.a. Grønland og Færøerne i relation til den traditionelle småhvalfangst i grønlandske og færøske farvande.

9. Høring

Sagen er sendt i høring hos følgende interesseorganisationer med frist den 14. januar 2009:

Affald Danmark, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Kompetencecenter for Affald, Dansk Landbrug, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Sejlunion, Dansk Transport og Logistik, Danske Maritime, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Det Økologiske Råd, Ferskvandsfiskerforeningen, Forbrugerrådet, Forsikring og Pension, Greenpeace, Handel Transport og Service, Landbrug.dk, LO, Maersk Olie og Gas, Nephentes, Oliebranchen i Danmark, Rederiforeningen, Sportsfiskerforbundet, Uniscrap, og Verdensnaturfonden. Danske Havne, Danmarks Statistik samt Selskabet til Havpattedyrs Bevarelse.

Herudover er Kommissionens forslag sendt til de grønlandske og færøske hjemmestyremyndigheder med opfordring til at sende det i høring hos relevante grønlandske og færøske interesseorganisationer og virksomheder.

Der er modtaget høringssvar fra Danske Havne, som henstiller at eventuelle hvalreservater ikke omfatter områder, som vil kunne få en skadelig effekt på søfarten i danske farvande. Der er endvidere modtaget høringssvar fra Selskabet til Bevarelse af Havpattedyr, som støtter Kommissionens forslag.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er sig de særlige danske hensyn i forhold til Rigsfællesskabet bevidst. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse, idet man samtidig fra dansk side støtter princippet om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer på det bedst mulige videnskabelige grundlag inden for rammerne af relevante internationale bestemmelser.

Regeringen finder imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå disse mål. Specielt ikke i en situation, hvor det for IWC vigtigste aktuelle spørgsmål er, om organisationen kan overleve på længere sigt. Hertil kommer, at Kommissionens forslag ændrer den mangeårige danske hvalpolitik, som er udarbejdet i forståelse med og hensyntagen til Færøerne og Grønland. Endelig ventes det, på basis af erfaringerne fra IWC's seneste årsmøde (hvor EU som blok stemte mod Danmark), at blive vanskeligt at sikre Grønland nye hvalkvoter og fornyelse af de eksisterende.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Baseret på erfaringerne fra det stort set identiske forslag fremsat forud for det 60. årsmøde i IWC, er det formodningen, at forslaget vil blive mødt positivt af en række medlemslande, samt at de danske synspunkter vil blive mødt med afvisning.

Der vil skulle træffes afgørelse ved kvalificeret flertal. Forslaget forventes vedtaget, da der ikke vil kunne etableres et blokerende mindretal imod dette.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketinget er orienteret om Kommissionens oprindelige initiativ gældende for IWC's årsmøde i 2008, som stort set svarer til det foreliggende, ved grundnotat, som er oversendt den 31. januar 2008 samt efterfølgende ved forhandlingsoplæg 20. april 2008.

For nærværende forslag er der den 15. januar 2009 oversendt grundnotat om sagen til Folketingets Europaudvalg (ad KOM (2008) 0711 – bilag 1) samt til orientering til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.